

De lichtheid van een niet te dragen last
door Eric de Brabander

Droevig eiland droevig volk
droevig eiland in de kolk

schreef Cola Debrot, de Curaçaose dichter, schrijver, arts en gouverneur van de toenmalige Nederlandse Antillen, na de revolte van 30 mei 1969 op Curaçao. Met het complete gedicht plaatste hij een kroon op de Caribische dichtkunst die als geen ander uitblinkt in melancholie. Curaçao, sinds de zeventiende eeuw onderdeel van de Zeven Provinciën en nu autonoom onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden, hoort langer bij Nederland dan de Waddeneilanden. De klimatologische omstandigheden, felle zon, droogtes, de met zeewater en zout verzadigde lucht en de hitte maakten van het tot de twintigste eeuw van krampachtige landbouw overlevende eiland een waar paradijs voor weemoedige poëzie, uitzonderingen daargelaten. Deze tendens zette zich, mede gevoed door de moeizame koloniale en na 1954 postkoloniale verhouding met het Europese deel van het koninkrijk, voort in de twintigste en eenentwintigste eeuw, ondanks de komst van de olie-industrie en het toerisme.

Spoken van slaven
dwalen over de droge plantage.

Klapperende ramen
verhalen haperend
over knallende zweepslagen.

Zwaar beladen van nare
herinneringen,
wiegen takken traag

op de straffe passaat.

Onbegraven het verleden.

Dit gedicht uit de bundel 'Sierlijke golven krullen van plezier' (2009) van de Curaçaoënaar Walter Palm toont hoe de multiculturele en meertalige

samenleving van Curaçao tot nu toe worstelt met het koloniale verleden, een verleden dat heden ten dage op elke straathoek nog waarneembaar is. Onherroepelijk dringt de verwantschap zich op met de bluesmuziek die opkwam in het zuiden van de Verenigde Staten in de negentiende en twintigste eeuw.

De woordkunstenaar Lucille Berry Haseth, schrijver, dichter en vertaler, pent, zoals zovele Curaçaose auteurs, haar woorden neer in meerdere talen. Zoals het haar uitkomt. Ze is verliefd op haar eiland, op de rauwheid, de onbarmhartigheid van de natuur en de vergevingsgezindheid van haar inwoners die in tijden van kommer en kwel de tering naar de nering weten te zetten. Ze is begaan met de Curaçaoënaar die heeft leren leven met misstanden die onlosmakelijk met het eiland verweven zijn. “Permanent naar de bliksem”, zo beschrijft Boeli van Leeuwen zijn eiland in de verhalenbundel *Geniale Anarchie*. “Niemand leeft ongestraft onder de palmen”, zo stelt hij. Wie daarover klaagt is een zeurkous.

De verbondenheid van mens en natuur is universeel, op Curaçao echter lijkt deze in de poëzie meer beleefd te worden dan in het moederland. De Amsterdamse dichter Ko van Geemert, een regelmatige passant op onze eilanden, begrijpt die weemoedige band met de natuur. Hij schrijft:

*Verslagen reis ik terug naar huis,
verpletterd door de zee, zo zilt en zo nabij als nooit,
verschroeid door rum en zon,
gevangen in de hitte van de nacht.*

*Mocht u er ooit eens komen, draag dan een strooien
hoed, een wit gewaad
van linnen of papier, als pantser
voor de lichtheid van een niet te dragen last.*

Curaçao kent een ongeëvenaarde lockdown vanwege het coronavirus. In deze onwerkelijke tijd blijkt de saamhorigheid van de bevolking die zich berustend hierbij neerlegt, terwijl een enkeling aan de stoelpoten zaagt van onze fragiele democratie en het moederland geërgerd de andere kant opkijkt.

Bron: *NOORD & ZUID* , blz. 13, september 2020